

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 570/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Ivanom, Námestie SNP 41, Zvolen, proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza č. k. 4C/24/2017-400 z 12. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením okresného súdu č. k. 4C/24/2017-400 z 12. apríla 2024. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola žalovaná v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Okresný súd rozhodol vo veci meritórne 30. júna 2021 rozsudkom tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalobkyni priznal plný nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľka sa proti tomuto rozsudku odvolala, ale odvolací súd ho potvrdil a žalobkyni priznal v plnej miere aj náhradu trov odvolacieho konania. Následne rozhodol okresný súd v prvej inštancii (prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka) o náhrade trov konania a sťažovateľku zaviazal nahradiť žalobkyni trovy prvoinstančného a odvolacieho konania spolu vo výške 7 021,63 eur a iné trovy vo výške 786,91 eur. Proti rozhodnutiu o náhrade trov podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú okresný súd zamietol napadnutým uznesením.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Okresný súd podľa názoru sťažovateľky v napadnutom uznesení neaplikoval správnym spôsobom vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Konkrétne sťažovateľka tvrdila, že okresný súd mal určiť základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby ako 1/13 výpočtového základu podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, no tento postupoval podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, podľa ktorej je tarifnou hodnotou výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.

4. Sťažovateľka zdôrazňovala, že predmetom meritórneho sporu bolo určenie, či tu právo je alebo nie je, a v takom prípade predmet konania nebolo možné vyjadriť v peniazoch, čo ilustrovala aj na rozhodnutí Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/173/2013 a aj uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 5MCdo/17/2010.

5. Okrem toho sťažovateľka argumentovala, že § 10 ods. 2 vyhlášky stanovuje tarifnú hodnotu od ceny veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určenej pri začatí poskytovania právnej služby. V čase začatia poskytovania právnej služby ale podľa sťažovateľky nebola známa hodnota sporného bytu. Táto bola ustálená až v priebehu súdneho konania na základe znaleckého posudku č. 81/2018 z 1. apríla 2018 vypracovaného znalcom [REDAKOVANÉ], z ktorého v konečnom dôsledku vychádzal aj okresný súd pri určení tarifnej hodnoty jedného úkonu právnej služby. Sťažovateľka pritom aj odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/15/2013 zo 16. decembra 2014 dôvodila, že neskôr ustálená hodnota bytu nemá vplyv na okolnosť, že táto nebola známa pri začatí poskytovania právnej služby. Aj z toho dôvodu mal okresný súd určiť tarifnú hodnotu jedného úkonu právnej služby ako 1/13 výpočtového základu podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

6. Podľa sťažovateľky okresný súd pri vydaní napadnutého uznesenia postupoval v rozpore s ustálenou judikatúrou, ako aj všeobecne akceptovaným výkladom vyhlášky, a preto toto jeho rozhodnutie pôsobí nepredvídateľne, arbitrárne a nekorektne. Z týchto dôvodov malo preto dôjsť aj k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok a základného práva na súdnu ochranu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením okresného súdu.

8. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že z jeho judikatúry (napr. IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citelne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym vybočením z pravidiel upravujúcich toto konanie, resp. pokiaľ by išlo o zjavnú svojvôľu, prepiaty formalizmus či celkom absentujúce odôvodnenie výroku o trovách (napr. II. ÚS 478/2014, I. ÚS 112/2019, IV. ÚS 601/2021).

10. Okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že predmetom základného konania bol spor o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (bytu), ktorého hodnota bola v spore zistiteľná. Konštatoval preto, že v takomto prípade je pri vyčíslení hodnoty úkonu právnej služby vylúčená aplikácia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, v zmysle ktorej základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je 1/13 výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Okrem toho sa okresný súd vysporiadal aj s odkazom sťažovateľky z jej sťažnosti na rozhodnutie Okresného súdu Zvolen č. k. 13C/133/2008-377 z 27. mája 2011 s tým, že v tamojšom prípade nešlo o spor týkajúci sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Napokon okresný súd odkázal na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 478/2014-28 z 18. marca 2015, podľa ktorého pokiaľ sú vec, právo alebo plnenie, ktoré sú predmetom súdneho sporu, peniazmi oceniteľné, potom sa táto suma považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj v prípadoch určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože vyhláška dôsledne rozlišuje situácie pre náhradu trov konania, keď je predmet sporu peniazmi oceniteľný a keď nie je.

11. Ústavný súd podotýka, že argument sťažovateľky týkajúci sa toho, že hodnota bytu nebola známa pri začatí poskytovania právnej služby, je značne zavádzajúci. Znaleckým posudkom sa totiž dá určiť hodnota nehnuteľnosti, prípadne hnutelnej veci aj spätne ku dňu začatia poskytovania právnej služby (vo väčšine prípadov totiž nemajú sporové strany vyhotovené znalecké posudky na predmet sporu v momente začatia sporu, pozn.). Pointa aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky v tomto kontexte je totiž to, že cenu predmetu sporu nie je vôbec možné určiť v peniazoch, resp. s nepomernými ťažkosťami, čo ale zjavne nebol tento prípad. Rozhodnutie najvyššieho súdu (2MCdo/15/2013), na ktoré v tomto smere odkázala sťažovateľka, sa zaoberalo situáciou, keď nebola hodnota predmetu sporu určená nielen na jeho začiatku, ale ani po jeho právoplatnom skončení, hoci tento predmet bol oceniteľný. Teda rovnako išlo o situáciu odlišnú od okolností predmetného prípadu sťažovateľky, navyše sťažovateľka na toto rozhodnutie nepoukázala vo svojej sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu, a tak sa k nemu okresný súd v napadnutom uznesení z pochopiteľných dôvodov ani nevedel vyjadriť (takže táto argumentačná línia sťažovateľky je vo vzťahu k predmetu ústavnej sťažnosti neprípustná, pozn.).

12. V tomto kontexte ústavný súd pripomína, že otázku oceniteľnosti predmetu konania je potrebné skúmať v každom prípade jednotlivo so zreteľom na účinky meritórneho rozhodnutia súdu na strany konania (napr. II. ÚS 226/2012, II. ÚS 492/2013, I. ÚS 92/2020, I. ÚS 111/2020, IV. ÚS 5/2021).

V prípade sťažovateľky predmetom konania v merite veci bola žaloba o určenie vlastníckeho práva. Účinky meritórneho rozhodnutia všeobecných súdov o tom, že niekomu svedčí vlastnícke právo, znamenajú, že niektorá zo strán sporu priamo nadobudne alebo stratí vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Aplikácia § 10 ods. 1 vyhlášky okresným súdom je v tomto prípade na mieste a zodpovedá, ako to aj okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, judikatúre vyšších súdnych autorít, preto nejaví známky arbitrárnosti ani zjavného excesu, ktorý by si vyžadoval zásah zo strany ústavného súdu.

13. Rozdiel medzi oceniteľným (§ 10 ods. 2 vyhlášky) a neoceniteľným (§ 11 ods. 1 vyhlášky) predmetom konania je rozhodný na určenie základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta. Pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie: ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch. Vyjadriť hodnotu predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, teda s tým, aké účinky má pre strany sporu rozhodnutie súdu vo veci (II. ÚS 492/2013, IV. ÚS 187/2018, I. ÚS 92/2020, I. ÚS 111/2020). Pri určovacích sporoch je potrebné rozlišovať dve kategórie. Do prvej kategórie patria spory, ktorých výsledkom je rozsudok, ktorý deklaruje vlastníctvo peniazmi oceniteľnej veci, a preto je úplne opodstatnené, aby sa za tarifnú hodnotu veci považovala hodnota veci (IV. ÚS 440/2023). Druhú kategóriu tvoria spory, ktorých výsledkom nie je deklarácia vlastníctva, ale určenie iného právneho vzťahu. V týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, čo zakladá použitie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky (I. ÚS 58/2021, III. ÚS 114/2021).

14. Z už uvedeného je zrejmé, že okresný súd zrozumiteľným a logickým spôsobom vysvetlil, prečo postupoval pri určení náhrady trov konania podľa § 10 ods. 2 vyhlášky. Relevantným spôsobom sa vysporiadal aj s rozhodnutím Okresného súdu Zvolen, na ktoré poukázala sťažovateľka. A napokon odkázal aj na aktuálnu judikatúru ústavného súdu, ktorá bola relevantná pre okolnosti predmetnej veci. V danom kontexte nemohol ústavný súd považovať napadnuté uznesenie za rozporné s ustálenou judikatúrou, resp. všeobecne akceptovaným výkladom vyhlášky a ani za prekvapivé alebo arbitrárne. Zo súhrnu týchto okolností je zrejmé, že napadnuté uznesenie okresného súdu nielenže nespĺňa požiadavku judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej ústavný súd posudzuje správnosť rozhodnutia o náhrade trov konania iba v prípadoch extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, ale absentovala pri ňom aj základná príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením a sťažovateľkou označenými právami v jej ústavnej sťažnosti.

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov

v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

16. Ústavný súd preto pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi sťažovateľkou označenými právami a napadnutým uznesením okresného súdu ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ako ich špecifikovala v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu